

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

МАТЕРІАЛИ
II студентської наукової конференції

26 квітня 2018 року

Харків 2018

**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ:
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Одним з найважливіших джерел наповнення державного бюджету України є зовнішньоекономічне співробітництво. Глобалізація світових товарних ринків та економік, зростаюче значення зовнішньоекономічних та торговельних відносин, розвиток міжнародної кооперації зумовлюють дедалі тіснішу інтеграцію та взаємозалежність зовнішньої торгівлі та внутрішньої економіки. Однак критична залежність України від кон'юнктури зовнішніх ринків є одним із головних стримуючих факторів, що впливає на темпи економічного розвитку держави. Тому будь-які масштабні кризові явища у міжнародній економіці обмежують можливості для нарощування та географічної диверсифікації вітчизняного експорту, що негативно позначаються на економіці України. В останні роки розвиток торговельно-економічного співробітництва України відзначився низкою проблем, ключові серед яких пов'язані із диверсифікацією геополітичних та регіональних пріоритетів української держави. Зовнішня торгівля залежить від таких факторів: перерозподіл фінансових потоків й активів, нестабільність курсу національної валюти, нераціональна структура вітчизняного експорту, в якому домінують сировина та продукція з низьким рівнем переробки, коливання світових валют та сировинних цін, низька конкурентоспроможність українських товарів та послуг, несприятлива кон'юнктура на ключових для України світових ринках.

Товарна і географічна незбалансованість експорту й імпорту України свідчать про відсутність державної експортно-імпоротної стратегії, що негативно впливає на гарантування економічної безпеки України. З метою запобігання ризикам та подолання загроз щодо зовнішньоторговельної діяльності України пропонується: диверсифікувати географічну структуру зовнішньої торгівлі, мінімізувавши залежність від окремих ринків та держав; оптимізувати та забезпечити збалансованість структури імпорту та експорту; розробити довгострокові програми міжнародного співробітництва України з провідними економіками світу та провідними імпортерами вітчизняної продукції з урахуванням динаміки їх розвитку та ризиками нової фінансової кризи у групі країн з ринками, що розвиваються; визначити найбільш привабливих для України ключових регіональних гравців, спроможних забезпечити врахування українських торговельних інтересів як у форматі двосторонніх відносин, так і у регіональному розрізі (насамперед у Північній Африці, на Близькому та Середньому Сході, у країнах Латинської Америки); виробити «дорожню карту» активізації інвестиційного співробітництва з державами Перської затоки (насамперед, із Саудівською Аравією, ОАЕ, Катаром та Кувейтом), Південно-Східної та Східної Азії (Японія, Республіка Корея, Бруней, Сінгапур, Малайзія) та Північної Америки (США, Канада); використати чинник Світової організації торгівлі з метою впливу на позицію іноземних держав щодо диверсифікації зовнішньоторговельних відносин та розбудови співробітництва з Україною.

В сучасних умовах міжнародне співробітництво України відбувається в таких основних формах:

- науково-технічне співробітництво;
- взаємовигідна міжнародна торгівля (зовнішня торгівля);
- надання кредитів і позик, в тому числі і безвідплатних;
- створення спільних підприємств;
- спеціалізація і кооперування виробництва;
- торгівля технологіями, або спеціалізація на виробництві комплектуючого обладнання;
- спільна участь зацікавлених країн у розробці багатих природних ресурсів;
- іноземні інвестиції як найважливіша форма стимулювання розвитку економіки країни;

- міжнародний туризм;
- культурні зв'язки між країнами світу.

Серед досить значної кількості проблем та перешкод на шляху розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні, можна визначити такі:

- неефективність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності у порівнянні з іншими країнами, що несе за собою проблеми в узгодженні різних питань у міністерствах, відомствах, місцевих адміністраціях та передбачає чималі витрати часу і зусиль суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- нестабільність законодавчої бази та законодавства в цілому, а також здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- політична та економічна нестабільність в державі, які є визначальними факторами розвитку міжнародних відносин, зв'язків зовнішньоторговельної політики, які потрібно розглядати системно, через те, що зовнішньоекономічна діяльність є структурним елементом загальнодержавних процесів;
- втрата зовнішньоекономічних зв'язків з Російською Федерацією, оскільки Росія багато років була стратегічним зовнішньоторговельним партнером України, частка якої становить 21,1% в українському експорті та 28,0% українського імпорту.

Потрібно зазначити що основною перспективою розвитку ЗЕД України є створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС що стане етапом спільного економічного простору, який охоплює не тільки торгівлю товарами, але й торгівлю послугами, тощо. Створення зони вільної торгівлі Україна-ЄС надасть європейській економіці такі переваги:

- збільшення загальних обсягів імпорту з країн ЄС в Україну і, як наслідок, зростання позитивного сальдо торговельного балансу для країн ЄС;
- використання наукового потенціалу України та працівників з високим рівнем підготовки як інструменту підвищення ефективності інформаційно-інноваційної політики. Зміцнюючи інноваційну здатність європейської промислової системи і сприяючи утворенню нових підприємств, заснованих на інноваційних можливостях, науково-дослідна діяльність розглядається як основа подолання суперечностей соціально-економічного розвитку, зокрема підвищення рівня життя населення;
- розвиток сфери послуг у зв'язку із залученням до співпраці одного з історичних культурних центрів, що сприятиме збагаченню туристичної бази для європейських мешканців, розширенню транспортної інфраструктури, меж кредитного та страхового ринків, а також покращенню фінансового середовища європейських країн;
- створення єдиного авіаційного та космічного простору уможливить посилення ефективності системи нагляду за безпекою;
- суттєві позитивні зрушення у структурі споживчого ринку як ЄС, так і України, за рахунок розширення асортименту товарів і послуг.

Отже, щоб стати рівноправним учасником загальноєвропейського процесу інтеграції, Україні необхідно докласти немало зусиль для створення нової економічної системи; проходження стабілізаційного періоду, подолання кризи економіки; усунення бар'єрів у спілкуванні із зовнішнім світом; налагодження активних і взаємовигідних зв'язків з країнами-партнерами.

Список використаних джерел:

1. Гаврилюк О.В., Румянцев А.П. Економічна інтеграція в сучасному світі. – К.: Наукова думка, 2001.
2. Зварич Р. Є. Перспективи глибокої та всеосяжної Зони вільної торгівлі з ЄС / Р. Зварич // Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів та молодих вчених «Україна в процесі імплементації угоди про Асоціацію з ЄС». – Тернопіль, 2015. – С. 18–20.
3. Михайлишин Л. І. Вектори інтеграції України в ЄС чи СНД / Михайлишин Л.І. // Науково-інформаційний вісник: “Економіка”, 2013. – № 3. – С. 172-181.